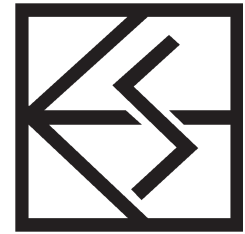

Tähelepanu – Emakeele Seltsi keeleviktoriin!

Koostanud Mariko Faster

- 1 Kui jätta kõrvale nime *Eesti* mainimised, siis milline on üldse kõige esimene Eesti kohanime mainimine, kus võib ära tunda selle koha tänapäevase nime?
- 2 Kõik Eesti ametlikud asulanimed peavad olema omastava käände kujul. Mõned asulanimed on sellised, et ei saa eristada, kas tegemist on nimetava või omastava käände kujuga, nt *Mõisaküla*. Milline Eesti asulanimi on aga erandlikult nimetava käände kujul?
- 3 Ida- ja Kesk-Eestis on väga levinud *vere*-lõpulised kohanimed. Kohanimedele iseloomulik *-vere* on tänapäevastes nimedesse saanud mitmest erinevast sõnast. Millist algupära võib olla kohanimede *vere*-lõpuosis tänapäevastes kohanimedes? Nimeta vähemalt neli võimalust. (Erinevad seletused ei välista üksteist.)
- 4 Kohanimed *Haaslava*, *Holstre*, *Luuu*, *Neeruti*, *Sindi* ja *Ruusa* on nime saanud sama põhimõtte järgi. Mille järgi on need kohad nime saanud?
- 5 Milline on Eesti loodusnimede kõige levinum liigisõna?
- 6 Jaga antud ees- ja perekonnanimed sama päritolu alusel paaridesse. Näide: *Juhan* – *Hannes* (sest mõlemad tulenevad nimest *Johannes*).
Andu, *Anton*, *Dresen*, *Emma*, *Georg*, *Gita*, *Guido*, *Jaak*, *Jorh*, *Kati*, *Krõõt*, *Kuuba*, *Kärt*, *Laas*, *Margit*, *Meos*, *Milla*, *Nigul*, *Pent*, *Piret*, *Pärtel*, *Riin*, *Sten*, *Tepo*, *Truuta*, *Tõnis*, *Vendik*, *Viido*.
- 7 Millised viis on juba vähemalt viis aastat olnud kõige populaarsemad suurfarmide lehmanimed?
- 8 *Naljakuimus*. Kuidas kõlaks Lõuna-Eesti kohanimi *Karksi-Nuia* eesti kirjakeelde tõlgituna?

Vastused palume saata Emakeele Seltsi e-posti aadressil es@eki.ee 15. septembriks 2016. Võitjatele auhinnad!

Eelmises ajakirjanumbris ilmunud viktoriiniküsimuste vastused

I. Liivikeelsete lauste tõlked on sellised: Mi'n tubā u'm kilā sidāmtō. – Minu maja on küla keskel; Jemā istāb mi'n kilgsō. – Ema istub minu kõrval; Kalāmī'ed pilōbōd mie'rnaigās. – Kalamehed seisavad mere ääres.

Liivikeelne vaste sõnale *keskel* on *sidāmtō*, mis tähendab otsetõlkes 'südames'. Ka eesti keeles saab öelda, et midagi on/asub millegi südames ehk keskel. Liivikeelne sõna *kilg* tähendab otsetõlkes 'külg', seega *kilgsō* on *külg* käändes. Kõrv on pea külje peal ja sealt ongi arenenud eestikeelne sõna *kõrval*, liivi keeles aga kasutatakse sama mõtte edastamiseks kõrva asemel sõna *külg*. Seega on nende sõnade erinevus on selles, et liivikeelsetel sõnadel on eesti keeles teine vaste kui *keskel* või *kõrval*, aga tähendus ja kasutuskontekst on sama.

Liivikeelse sõnaga *ai* 'seeliku (v särgi) äärispael' on seotud ühendi *mie'rnaigās* 'mere ääres' teise poolega. Esiteks on need väliselt sarnased ja teiseks on nende tähendused 'ääris' ja 'ääres' sarnased: midagi on millegi ääres.

II. Oksapmini keeles tähistavad kehaosad järgmisi arve: 1 – täitapper, 2 – **kotinõel**, 3 – pikk Peeter, 4 – nimetu Mats, 5 – **väike Ants**, 6 – ranne, 7 – **küünarvars**, 8 – küünarnuki sisemine osa, 9 – **biitseps**, 10 – **õlg**, 11 – **kael**, 12 – **kõrv**, 13 – **(parem) silm**, 14 – nina.

III. Koreakeelses lauses peab verb olema viimane. Tegija, saaja ja objekt võivad viktoriinis toodud lausetes olla ükskõik millises järjestuses, kuid verb *andis* on alati lauses viimane.

**Loosiõnn naeratas Lydia Raadikule ja Kalamaja põhikooli 8.b klassile.
Palju õnne!**